

Duša na dlanu

„Evo, daću vam primjer koliko su naša djeca svega željna. Moja ćerka je osvojila prvo mjesto u flauti i dobila 50 eura nagradu. Rekla sam joj da je to njen novac i da može da kupi šta god želi. I znate šta je rekla? Mama, ja ću za sve ove pare da kupim slatkiše." Tako je djelić svog života opisala majka, korisnica materijalnog obezbjeđenja porodice u studiji o siromaštvu djece koju je ovih dana objavio UNICEF.

Studija zasad nije izazvala naročito zanimanje javnosti. Podatak da je svako deseto dijete u ovoj zemlji siromašno, promakao je kao tek još jedna statistička brojka. A riječ je o životima kojima se ubija pravo na budućnost.

Približno 14 500 djece u Crnoj Gori, uzrasta do 17 godina, tokom 2009. godine živjelo je u siromaštvu. Stopa siromaštva od 10 odsto ukazuje da je toliki procenat djece živio u uslovima koji ne ispunjavaju osnovne minimalne potrebe za hranom, smještajem, obrazovanjem... Njihova mjesečna potrošnja iznosila je manje od 169,13 eura, odnosno od apsolutne linije siromaštva.

{fblike}{fshare}

„Svrha ove studije je da ponudi uvid u živote najsiromašnije djece u Crnoj Gori i da poboljša razumijevanje u cijelom društvu o nedaćama sa kojima se suočavaju. Namjera studije je i da stimuliše javnu diskusiju i pruži informacije potrebne za izradu politika koje bi tretirale problem siromaštva djece“, objasnio je u predgovoru studije Benjamin Perks, šef predstavništva UNICEF-a za Crnu Goru. On je ukazao da se siromaštvo prenosi s jedne generacije na drugu i da prekidanje ciklusa siromaštva zavisi od investicija vlada, civilnog društva i porodica u dobrobit i jednakost djece.

Grupe djece koje siromaštvo najčešće pogađa su: najmlađi, uzrasta do pet godina, djeca iz porodica sa troje ili više djece, djeca samohranih roditelja ili iz proširenih porodica, djeca iz domaćinstava čiji su članovi nižeg stepena obrazovanja i ne rade, djeca sa sjevera Crne Gore i sa sela.

Među najmanjom djecom, starom do pet godina, siromašnih je 13 odsto. Među djecom koja su bliža punoljetstvu – od 15 do 18 godina -stopa siromaštva iznosi šest procenata. To se, piše u UNICEF-ovom istraživanju, može dovesti u vezu sa dječjim radom, budući da veća djeca često sopstvenim radom doprinose kućnom budžetu.

Na sjeveru 19 odsto djece nema minimalne uslove za život. Ako prosječno školsko odjeljenje ima tridesetoro djece znači da u njemu sjedi šestoro djece koja mogu biti gladna. Ako ih u seoskoj školi ima četvoro, jedno od njih je gladno, jer je stopa siromaštva djece koja žive na selu 23 odsto.

„Ja kupujem jučerašnji hljeb. On je 10 centi jeftiniji. Meni i to znači“, objasnila je samohrana majka iz Podgorice. Korisnica socijalne pomoći iz Bijelog Polja priča kako joj djeca imaju po jednu garderobu za školu. „Ja to onda noću perem i sušim da im spremim za sutra da opet obuku isto. Kad nemam“. U studiji je zabilježena i dobra okolnost, zahvaljujući kojoj samohranom ocu iz Nikšića djeca imaju patike za školu – idu u različite smjene, kad se jedan vrati sa časova, drugi ih obuje. „Nisam nikada bila na ekskurziji. One su suviše skupe. Voljela bih da idem“, rekla je djevojčica iz Podgorice; majka druge djece, tu pored nas, kaže: „Ako ih vodim do grada, izbjegavam ulice gdje se prodaje sladoled. Ali dobri su oni, i ne traže. Znaju da nemam“.

Svi podaci, svi indikatori siromaštva - stopa, jaz i oštrina - izračunati za potrebe UNICEF-ovog istraživanja ukazuju da su djeca u Crnoj Gori ugroženija od odraslih.

Obezbjedivanje namirnica siromašne porodice stavljaju na prvo mjesto na listi mjesečnih izdataka. Jelovnik se zasniva na hljebu, brašnu, ulju, pasulju i krompiru. Meso se kupuje rijetko, kao i voće ili povrće. Roditelji dodatno štede na sopstvenoj ishrani. Jedu manje i najbolje namirnice ostavljaju djeci.

Kupovina nove odjeće i obuće za siromašna domaćinstva je luksuz. Obuća često predstavlja poseban problem zato što je skuplja i zato što zimi, često jedino dostupna, loša obuća propušta vodu.

Septembar je izvjesno najteži mjesec i siromašnoj školskoj djeci i njihovim roditeljima. Besplatni udžbenici za korisnike socijalne pomoći kasne – činovnici zaduženi da ih dijele očigledno ne stižu da zamisle kako izgleda kad svi pišu, a neko ne zna šta će sa sobom. „Meni ćerka ide u prvi razred i kaže da je njoj učiteljica dala da skuplja papiriće s poda i briše tablu kako ne bi pričala dok druga djeca rješavaju zadatke u knjigama, jer ona još nema knjige koje čekamo da dobijemo iz centra za socijalni rad“, posvjedočila je majka, korisnica MOP-a iz Bijelog Polja.

Visok stepen nezaposlenosti i proces privatizacije glavni su razlozi kojima državljani Crne Gore objašnjavaju svoje siromaštvo. Raseljeni i interno raseljeni češće nego ostali nemaju svoje nekretnine, pa je to često njihova najveća muka, za razliku od ostalih koji prvenstveno žele stabilan posao i obezbjeđivanje novca za školovanje djece. Dodatni problem raseljenih osoba je to što i dalje nemaju dokumenta. „Meni su htjeli u razredu da skupe novac za ekskurziju u Italiju, ali nisam imala pasoš pa nisam mogla da idem“, rekla je djevojčica iz izbjegličkog naselja na Vrelima Ribničkim. Preko svega toga, Romi su izloženi i neprihvatanju, vrijeđanju, omalovažavanju.

UNICEF je dao i preporuke za poboljšanje stanja. Predlažu, pored ostalog, sezonsko povećanje socijalne pomoći, prije svega dječjeg dodatka koji iznosi 18,5 eura, kao i povećanje pokrivenosti siromašnih domaćinstava socijalnom pomoći. Knjige bi trebalo da stižu na vrijeme, siromašni bi mogli dobijati vaučere za hranu kako bi se spriječile zloupotrebe. U saradnji sa školama ili ustanovama u naselju trebalo bi organizovati prostor u kom bi djeca mogla da uče jer im je kuća jedna prostorija, do kasno puna namjernika. I tako dalje. Ako bi imao ko da čuje.

Ministar rada i socijalnog staranja dr Suad Numanović u predgovoru studije ukazao je na problem siromaštva u globalu i na globalnu ekonomsku krizu. Pošto je ima svuda u svijetu,

onda, valjda, manje boli. Ministra.

„Moja ćerka ima 10 godina i trebalo je da ide na Ivanova korita sa školom sedam dana. To košta preko 100 eura, a ja te pare nemam. Kako da joj kažem da nemam? Onda izmislim i kažem: Tamo ima puno zmija, može neka da te ujede i da umreš. Kako bih ja onda bez tebe? Zato ne mogu da te pustim. Bolje to da joj kažem nego da moram da joj kažem da nemam pare. I ona povjeruje", povjerila je jedna majka.

Jedan ručni sat može da košta 106 hiljada eura. Za toliko para 1060 majki ne bi morale da lažu svoju djecu i zamislite koliko je to slatkiša.

http://www.monitor.co.me/index.php?option=com_content&view=article&id=3428:dua-na-dlanu&catid=2326:broj-1123&Itemid=3554